

ASSIGNATURA: Introducció al Periodisme

ESTUDIS: Cinema i Televisió, Periodisme, Publicitat i Relacions Públiques

TIPUS: CURS: 2 SEMESTRE: 1

CRÈDITS (hores/setmana): 10.5 hores/setmana

CRÈDITS ECTS: 6

PROFESSORS: Lc. Francesc-Marc Álvaro, Dr. Francesc Barata, Lc. Josep Maria Brugués; Lc. Sònia de Jaime, Lc. Sònia González; Lc. Esther Grávalos; Lc. Daniel Martí, Lc. Josep Martí; Dr. Pere Masip, Dr. Josep Lluís Micó, Dra. Anna Nogués; Dr. Albert Sáez, Lc. Francesc Viadel i Dr. Enric Xicoy i Comas

IDIOMA: Català.

1. PREREQUISITS: No n'hi ha.

2. CONEIXEMENTS PREVIS: No n'hi ha.

3. ASSIGNATURES QUE S'HAN DE CURSAR SIMULTÀNIAMENT: No n'hi ha.

4. DESCRIPCIÓ ASSIGNATURA:

L'assignatura d'*Introducció al Periodisme* apropa l'estudiant a una visió panoràmica i introductòria del treball periodístic i a la definició de què és periodisme a través de l'anàlisi de la mirada periodística i del procés de producció professional de materials periodístics —tant en premsa, ràdio, televisió o Internet— i de la vessant comunicativa de l'empresa.

L'assignatura es divideix en cinc parts:

- 1) Visió panoràmica i introductòria del que denominem mirada periodística. Una aproximació a la definició de periodisme.
- 2) Visió panoràmica i introductòria del procés de producció periodística. Es tracta d'explicar el treball periodístic i les diferents maneres d'elaborar els missatges periodístics.
- 3) Visió panoràmica i introductòria de la relació del periodisme amb la societat.
- 4) UF1: Periodisme més enllà dels mitjans: comunicació corporativa.
- 5) UF2: Les noves finestres del periodisme.

L'assignatura pertany al Mòdul 4, *Fonaments disciplinaris del periodisme*.

En el seu contingut, *Introducció al Periodisme* està estretament lligada a les assignatures del mateix mòdul dels tres llenguatges periodístics i que s'impartiran en el Grau de Periodisme el curs següent. També és l'assignatura bàsica per a poder desenvolupar correctament el *Seminari IV: Introducció al Periodisme*, també del mòdul quatre, i que s'imparteix als alumnes del Grau de Periodisme el següent semestre.

Al mateix temps, es tracta d'una assignatura que permetrà als estudiants dels tres graus veure els elements bàsics de la professió periodística que seran molt útils per a les altres especialitats.

Les Unitats Formatives permetran a l'estudiant entrar, en més profunditat, en contacte amb dos aspectes del periodisme que tenen molt a veure amb unes sortides professionals que van més enllà de la idea clàssica de periodista de premsa, ràdio o televisió.

5. COMPETÈNCIES:

Les competències que a continuació enumerem de l'1 al 3 són comunes a altres assignatures del Mòdul 4. Totes elles marquen els objectius d'aprenentatge d'*Introducció al Periodisme*, tot i que ho

seran de manera introductòria, ja que s'hi aprofundirà en assignatures posteriors. S'avaluarà l'assoliment d'aquestes competències (veure punt 9).

1. Capacitat i habilitat per comunicar i informar en el llenguatge propi de la premsa, ràdio i televisió, en multimèdia o en nous suports (internet). L'estudiant ha de ser capaç de redactar un breu text informatiu en els diferents llenguatges.
2. Capacitat i habilitat per utilitzar les tècniques informatives i comunicatives. L'estudiant ha de conèixer les diferents maneres, especialment els gèneres, de fer arribar el missatge informatiu.
3. Capacitat i habilitat per recollir, recuperar, organitzar, analitzar i processar informació i transmetre-la. L'estudiant ha de saber distingir què és i què no notícia i saber-hi donar la importància necessària.
4. Capacitat per distingir la funció social i l'organització dels mitjans informatius i de la professió periodística. L'estudiant ha de comprendre el funcionament bàsic de la rutina periodística i com aquesta depèn d'uns criteris professionals i empresarials.

6. CONTINGUTS:

A continuació detallem el contingut del temari de l'assignatura que hem dividit en tres grups. El primer serà el del grup sencer de l'assignatura i, a continuació, els dos grups d'Unitats Formatives.

Grup sencer

1. La mirada i la condició periodístiques
 - Definició
 - Història
 - Condició de periodista
 - Marc legal i ètica periodística
 - Context social
 - Construcció realitat/actualitat
 - La notícia
 - Dades, fets, esdeveniments i pseudoesdeveniments
 - Les fonts
 - Criteris notícia
 - L'empresa periodística
2. El relat i la producció periodístiques
 - La rutina periodística
 - L'estil periodístic
 - Estructures de notícia (premsa, ràdio i televisió)
 - Gèneres informatius
 - Gèneres d'opinió
 - Formats periodístics

UF1 Periodisme més enllà dels mitjans: comunicació corporativa

1. La Comunicació corporativa
 - Què és la comunicació corporativa?
 - Per què és important avui en dia la comunicació corporativa?
 - Eines de la comunicació corporativa
 - El director de comunicació com a gestor de la comunicació de les organitzacions
 - Els periodistes en el món de la comunicació corporativa
2. Els gabinets de premsa
 - Diferències entre un gabinet de premsa i un gabinet de comunicació
 - El cap de premsa
 - Responsabilitats
 - Perfil
 - Diferències entre el cap de premsa i el cap de comunicació.
 - Les eines del cap de premsa

3. Les fonts institucionals

- El periodista de font
 - La incidència de les fonts institucionals en l'agenda dels mitjans
 - Codi deontològic del periodista de font

4. Entrar en l'agenda dels mitjans

- Mecanisme d'incidència dels gabinets de premsa en l'agenda temàtica.
- *Agenda setting* i *newsmaking*

5. Altres escenaris professionals per al professional del periodisme

- La comunicació interna
- Les publicacions d'empresa
- Les webs de les organitzacions
- Els portaveus.

UF2 Les noves finestres del periodisme

1. Ciberperiodisme

- Orígens i evolució
- Propietats
 - Actualització constant
 - Informació universal
 - Simultaneïtat
 - Interactivitat
 - Expressió multimèdia
 - Hipertext
 - Versatilitat
 - Memòria
- Arquitectura i disseny de la informació
- Gèneres i formats

2. Periodisme en la televisió interactiva i els dispositius mòbils

- Cable i satèl·lit
- TDT
- TVIP
- Telefonía mòbil
- Gèneres i formats

3. Convergència als mitjans informatius

- Condicions
 - Digitalització
 - Concentració empresarial
- Producció integrada
- Periodista polivalent
- Distribució multiplataforma
- Audiències actives

7. METODOLOGIA:

Recursos metodològics de l'assignatura:

- Classe lectiva
- Exercicis individuals a classe.
- Exercicis individuals fora de classe.
- Lectura de textos (llibres, articles, capítols).
- Visionat de productes audiovisuals.
- Exercicis en grup a classe.
- Exercicis en grup fora de classe.

- i) Presentacions a classe.
- k) Preparació d'exàmens
- l) Realització d'exàmens

Grup sencer d'assignatura:

S'imparteix l'assignatura magistral (a) en què s'exposa el temari teòric de l'assignatura i que habitualment sol durar una hora. La mitja hora restant està destinada a exemplificar el temari teòric a través d'articles en profunditat, reportatges televisius, etcètera. (d,e).

A partir d'aquí, s'encarregaran exercicis concrets que han de realitzar els estudiants (exercicis individuals dins i fora de classe, lectura de textos i visionat de productes audiovisuals) o es podran fer debats a partir de la lectura d'alguns dels textos vinculats amb els continguts de l'assignatura. (b,c,f,g,i).

Els continguts i els exercicis treballats a l'assignatura serviran per la preparació i realització de l'examen final (k,l).

UF1

La Unitat Formativa desenvoluparà el temari a través de continguts teòrics relacionats amb casos pràctics (a), que l'estudiant haurà de treballar a l'aula i fora de l'aula (b, c, f, g).

L'estudiant haurà de treballar prèviament el material assignat a cadascuna de les sessions per poder participar en el debat dels casos que hi haurà després de l'exposició del professor (d, i, j). Aquest treball, individual i/o en grup, inclourà una part de recerca per part de l'alumne.

UF2

El professor exposarà els elements bàsics del contingut de la Unitat Formativa (a) i els relacionarà amb el present del sector periodístic (a través de múltiples exemples) i amb l'activitat que hauran de dur a terme els alumnes (b, c, f, g). Igualment, hi haurà espai per als debats i el seguiment dels treballs en grup (d, i).

8. AVALUACIÓ GENERAL:

La nota global de l'assignatura resulta de la relació de tres notes parcials. L'avaluació global es farà a partir d'aquests paràmetres.

- A Exàmens escrits
- C Avaluació d'exercicis individuals
- D Avaluació d'exercicis en grup
- F Avaluació de presentacions a classe
- G Avaluació de la participació a classe

1. Bloc general de l'assignatura: 60% del total de l'assignatura, dividit segons

- A. Examen final escrit (75% de la nota d'aquest bloc).
- C, D i F. Avaluació d'exercicis individuals, en grup i presentació a classe (25% de la nota d'aquest bloc).

Aquest bloc és una sola unitat i, per tant, l'estudiant no es podrà presentar a l'examen si abans no ha lliurat els exercicis i treballs en el temps i formats indicats pel professor. Si l'estudiant no entrega un mínim del 50% dels treballs, rebrà una qualificació de "No Presentat" del bloc general de l'assignatura i, per tant, no podrà presentar-se a l'examen ni en primera ni en segona convocatòria. L'alumne que no es presenti a l'examen tindrà una qualificació de "No Presentat" de la part del grup sencer de l'assignatura.

Recuperació:

Si l'alumne suspèn la matèria d'aquest grup o no es presenta a l'examen (però fa els exercicis que el qualifiquen per presentar-s'hi) tindrà una segona convocatòria de l'examen, que continuarà tenint el valor del 75% de la nota final, ja que se li mantindrà la nota dels exercicis realitzats durant el curs.

2. Unitat formativa 1. Total 20%

Avaluació d'exercicis individuals, en grup i presentació a classe (100% de la nota de la UF).

L'avaluació de l'alumne es farà a partir de dos blocs:

- C, D, F. La realització dels exercicis pràctics (30%)
- C, F. La realització d'un estudi de cas pràctic que haurà de lliurar en la darrera sessió de classe (70%)

El no lliurament o realització d'una pràctica o l'estudi del cas pràctic en el temps i formats indicats pel professor equivaldrà a una nota de zero. Cal presentar, com a mínim, el 75% de dels exercicis pràctics i l'estudi del cas pràctic per ser avaluat; si no, comptarà com a "No Presentat".

Recuperació:

En cas de no superar la Unitat Formativa en la primera convocatòria, l'estudiant tindrà l'opció de recuperar-la al mes de juny, amb la presentació d'un treball pràctic basat en l'estudi d'un cas real on pugui demostrar els coneixements adquirits durant les sessions a classe i l'estudi individual. Aquest treball equivaldrà a un 70% de la nota i el 30% restant serà la nota dels treballs realitzats durant el curs.

Assistència:

La no assistència, com a mínim, al 60% de les sessions comportarà automàticament un "No Presentat" de la Unitat Formativa.

3. Unitat formativa 2. Total 20%

- C, D i F. Avaluació d'exercicis individuals i en grup i presentació i participació a classe (100% de la nota de la UF)

Els estudiants, organitzats en grups, hauran d'elaborar un bloc, el qual servirà de suport per a una informació pròpia. Aquesta notícia, que estarà acabada immediatament després de la darrera sessió, inclourà el major nombre d'elements possible segons les especificitats d'internet (interactivitat, enllaços, continguts multimèdia, etc). A més, els alumnes hauran d'explicar puntualment al bloc les diferents fases de la construcció de la peça (documentació, preparació d'entrevistes, elecció de *links*, etc.). Aquest exercici suposarà el 100% de la nota final.

Recuperació:

En cas de suspendre, la recuperació consistirà a repetir l'exercici (amb el 100% de la nota).

Assistència:

La no assistència, com a mínim, al 60% de les sessions comportarà automàticament un "No Presentat" de la Unitat Formativa.

NOTA IMPORTANT: En cap cas no es considerarà aprovada l'assignatura si no s'han aprovat els continguts del grup sencer i les unitats formatives per separat. L'estudiant podrà recuperar en segona convocatòria únicament la part suspesa. Si no es recupera en segona convocatòria tots els blocs suspesos, l'estudiant suspendrà TOTA l'assignatura i s'haurà de matricular novament el curs següent.

9. CRITERIS D'AVALUACIÓ DE RESULTATS:

Competència 1:

- L'estudiant ha de demostrar que és capaç de destriar els diferents tipus de llenguatges, tipologies i gèneres dels mitjans informatius. (A,C, D, F i G).

Competència 2:

- L'estudiant ha de demostrar que és capaç de distingir les tècniques informatives i comunicatives, l'organització professional i els mecanismes complexos de construcció de l'actualitat que utilitzen els periodistes. (A,C, D, F i G).

Competència 3:

- L'estudiant ha de demostrar que és capaç de tenir una mirada crítica i comparada davant els missatges periodístics, davant la interpretació periodística de la realitat. (A,C, D, F i G).

Competència 4:

- L'estudiant ha de demostrar que sap apreciar la funció social i distingir l'organització dels mitjans informatius i de la professió periodística (A,C, D, F i G).

10. BIBLIOGRAFIA i/o MATERIAL COMPLEMENTARI:

BIBLIOGRAFIA GRUP SENCER

NOTA: Algun dels llibres d'aquesta bibliografia el professor el pot considerar de lectura obligatòria.

ARMENTIA, J.I. (et alter) *El diario digital. Análisis de los contenidos textuales, aspectos formales y publicitarios*. Barcelona: Bosch, 2000.

ARMENTIA, José Ignacio; CAMINOS, José María. *Fundamentos de periodismo impreso*, Barcelona: Ariel, 2003.

BELL, A. *The language of news media*. Oxford: Blackwell, 1991.

BERRIO, J. *La comunicació en democràcia. Una visió sobre l'opinió pública*. Bellaterra, UAB, 2000.

BORRAT, H. *El periódico, actor político*. Barcelona: Gustavo Gili, 1989.

BOURDIEU, Pierre. *Sobre la televisió*, Barcelona: Edicions 62, 1997.

BURGUET, F. *Construir les notícies. Una teoria de la redacció periodística*. Barcelona: Dèria, 1997.

BURGUET, F. *Les trampes dels periodistes*. Barcelona: Edicions 62, 2004.

CERCAS, J. *Anatomía de un instante*. Barcelona: Mondadori, 2009.

CHARAUDEAU, P. *El discurso de la información. La construcción del espejo social*. Gedisa, 2003.

CHILLÓN, A. *Literatura y periodismo. Una tradición de relaciones promiscuas*. Bellaterra, UAB, 1999.

COROMINA, Eusebi. *El 9 Nou. Manual de redacció i estil*, Barcelona: Diputació de Barcelona, 1991.

DE LA TORRE, B.; LLAURADÓ, E. *Una imatge val més. La feina de l'ENG-Videoperiodisme*. Barcelona: Pòrtic, 1999.

DIEZHANDINO, P. *El quehacer informativo*. Bilbao: Universidad del País Vasco, 1994.

ETXEBERRIA, Xabier. *Ètica periodística*, Bilbao: Universidad de Deusto, 1995.

GOMIS, L. *Teoría dels gèneres periodístics*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Centre d'Investigació de la Comunicació, 1989.

GOMIS, L. *Teoría del periodismo*. Barcelona: Paidós, 1991.

GRIJELMO, A. *El estilo del periodista*. Madrid: Taurus, 2001 (Setena edició).

HERMAN, H. S. *Los medios globales*. Madrid: Cátedra, 1999.

HESS, S. *News and newsmaking*. Washington: The brookings Institution, 1996.

HUERTAS, J.M. *El periodista, entre la indefinició i l'ambigüitat*. Barcelona: Dèria, 1998.

IGLESIAS, F. *Marketing periodístico*. Barcelona: Ariel, 2001.

KAPUSCINSKI, Ryszard. *Los cínicos no sirven para este oficio. Sobre el buen periodismo*, Barcelona: Anagrama, 2002.

KAPUSCINSKI, Ryszard. *Un día más de vida*, Barcelona: Empúries, 2003.

KEEBLE, R. *The newspapers handbook*. London-New York: Routledge, 1995.

KOVACH, B./ ROSENSTIEL, T. *Los elementos del periodismo*. Madrid: Ediciones El País, 2003

LÓPEZ, M. *Cómo se fabrican noticias*. Barcelona: Paidós, 1995.

LÓPEZ GARCÍA, A. *Escritura e información*. Madrid: Cátedra, 1996.

MADUEÑO, E.; ROVIRA, B. *Notícies del més enllà. El reporterisme en premsa*. Barcelona: Pòrtic, 1999.

MARTÍ GÓMEZ, J. *Historias de asesinos : el crimen en España desde 1970 hasta nuestros días*. Barcelona: RBA, 2004.

MARTÍNEZ COSTA, Mª Pilar (Coord.). *Información radiofónica*, Barcelona: Ariel, 2002.

MORENO, A. *La mirada informativa*. Barcelona, Bosch, 1998.

ORTEGA, F. (Coordinador) *Periodismo sin información*. Madrid: Tecnos, 2006.

PERALTA, M. *Teleinformatius. La transmissió televisiva de l'actualitat*. Barcelona: Trípod, Papers d'estudi 15, 2005.

PÉREZ, Gabriel. *Curso básico de periodismo audiovisual*, Pamplona: EUNSA, 2003.

RANDALL, D. *El periodista universal*. Madrid: Siglo Veintiuno, 1999.
RIVAS, M. *El periodismo es un cuento*. Madrid: Alfaguara, 1997.
RODRIGO, M. *La construcción de la noticia*. Barcelona: Paidós, 1989.
SABADIN, V. *El último ejemplar del New York Times. El futuro de los periódicos en papel*. Barcelona: Sol90, 2007.
SÁEZ CASAS, A. *De la representació a la realitat*. Barcelona: Dèria, 1999.

BIBLIOGRAFIA UF1

Lectura obligatòria:

PALAU, G. *Gabinets de comunicació. Periodistes a l'altra banda*. Ed. Pòrtic. Barcelona, 2002

Visionat obligatori:

NICHOL, M. *Primary Colors* (DVD). USA: Universal Pictures, 1998.

BIBLIOGRAFIA UF2

NOTA: Aquesta bibliografia és de consulta recomanable i algun o alguns d'aquests llibres poden ser de lectura obligatòria:

GRISS. "Televisió Interactiva". *Quaderns del CAC*, núm. extra, 2006.

MASIP, P. *Internet a les redaccions*. Barcelona: Trípodos, 2008.

MICÓ, J. L. *Periodisme a la xarxa*. Vic: Eumo, 2006.

MICÓ, J. L. *Informar a la TDT*. Barcelona: Trípodos, 2007.

SALAVERRÍA, R.; NEGREDO, S. *Periodismo integrado*. Barcelona: Sol90Media, 2008.

PREPARAT PER: Francesc-Marc Álvaro, Francesc Barata, Sònia de Jaime, Daniel Martí, Pere Masip, Josep Lluís Micó, Albert Sáez i Enric Xicoy i Comas

DATA DE LA DARRERA REVISIÓ: 15 de setembre de 2009